

Rozsah zákonného splnomocnenia externej parlamentnej kontroly Vojenského spravodajstva

Anotácia: Autor v článku rozpracováva externú parlamentnú kontrolu Vojenského spravodajstva vykonávanú Národnou radou Slovenskej republiky *de lege lata*. Ťažiskom článku je analýza zákonných podmienok a limitov výkonu externej parlamentnej kontroly vojenskej spravodajskej služby po prijatí novej zákonnej úpravy účinnej od 1. februára 2023. Cieľom odborného článku je priblížiť zmeny súvisiace najmä s účelom, predmetom a nástrojmi kontroly nad činnosťou Vojenského spravodajstva vykonávanou orgánom externého parlamentného dohľadu – Národnou radou Slovenskej republiky. Na základe vykonanej komparatívnej analýzy autor v článku hodnotí a interpretuje zistené skutočnosti aj v kontexte derogovanej právnej úpravy.

Kľúčové slová: spravodajská služba, Vojenské spravodajstvo, kontrola, parlament, externá kontrola, parlamentná kontrola, zodpovednosť.

Úvod

Národná rada Slovenskej republiky (ďalej len „NR SR“) ako zákonodarný orgán sa dňa 29. novembra 2022 uzniesla na zákone o Vojenskom spravodajstve (ďalej len „zákon“).¹ Po úspešnom ústavnoprávnom prerokovaní bol zákon publikovaný v Zbierke zákonov pod číslom 500/2022. Zákon v plnom rozsahu derogoval predchádzajúcu zákonnú reguláciu.²

Z predkladacej správy vyplýva, že v zákone sa kladie dôraz na posilnenie kontroly Vojenského spravodajstva (ďalej len „VS“) vo forme zavedenia vnútornej i vonkajšej kontroly. Zo všeobecnej časti dôvodovej správy tiež vyplýva, že zmeny, ktoré tento zákon prináša, posilňujú kontrolu VS mechanizmami vnútornej i vonkajšej kontroly.³

Cieľom článku je analyzovať zákonné podmienky a limity výkonu externej parlamentnej kontroly VS. Analýza je zameraná najmä na identifikáciu účelu, predmetu a nástrojov, ktoré má k dispozícii NR SR ako kontrolný orgán. Cieľom článku je tiež zistiť komparatívnou právnou analýzou rozsah zmien v mechanizme externého parlamentného dohľadu a ich vplyv na aplikačnú prax.

Vzhľadom na skutočnosť, že zákon vo vzťahu ku kontrole používania informačno-technických prostriedkov odkazuje na osobitnú zákonnú úpravu, k zmene ktorej nedošlo, tejto kontrole v článku nebudeme venovať pozornosť.⁴

Parlament ako subjekt kontroly

Právna úprava *de lege lata* zveruje kontrolnú právomoc nad činnosťou VS do sféry dispozície parlamentu – NR SR, ktorú zákon oprávňuje zriadiť si na tento účel osobitný kontrolný výbor. Dikcia právnej normy limituje NR SR v otázke personálneho obsadenia tohto výboru. Osobitný kontrolný výbor NR SR na kontrolu činnosti VS (ďalej len „OKV NR SR VS“) môže byť kreovaný výlučne z poslancov parlamentu. Môžeme teda konštatovať, že prijatím novej zákonnej regulácie nedošlo k zmene subjektu kontroly ani k spôsobu kreovania výboru, prostredníctvom ktorého subjekt kontroly vykonáva kontrolu činnosti VS.

¹ Parlamentná tlač číslo LP/2022/385.

² Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 198/1994 Z. z. o Vojenskom spravodajstve v znení neskorších predpisov.

³ Kompletný materiál je dostupný na <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/385>.

⁴ Bližšie o externej parlamentnej kontrole používania informačno-technických prostriedkov pozri napr. KULIK, J. Rozsah zákonného splnomocnenia externej parlamentnej kontroly spravodajských služieb. In: *Vedecká konferencia doktorandov na Akadémii Policajného zboru v Bratislave, 1. ročník*.

Predkladateľ zákona – Ministerstvo obrany Slovenskej republiky (ďalej len „MO SR“) – v osobitnej časti dôvodovej správy uviedlo, že „vzhľadom na skutočnosť, že špecifiká kontroly Vojenského spravodajstva doteraz neboli v národnej legislatíve upravené, návrh zákona obsahuje aj ustanovenia upravujúce zasadanie osobitného kontrolného výboru vo forme schôdzí, frekvenciu zasadania, zvolávanie schôdzí, ako aj riešenie situácií keď člen osobitného kontrolného výboru prestane byť členom poslaneckého klubu alebo mu zanikne poslanecký mandát.“. Ustanovenia zákona, ktoré by riešili tieto špecifiká kontroly však boli zo zákona v priebehu legislatívneho procesu vypustené.

Zastávame názor, že vypustenie ustanovení, ktoré v návrhu zákona upravovali niektoré technické aspekty výkonu externej parlamentnej kontroly, napríklad spôsob a frekvenciu zvolávania osobitného kontrolného výboru, bolo dôvodné. Domnievame sa, že dôvodom ich vypustenia je osobitná právna úprava – zákon o rokovacom poriadku NR SR,⁵ ktorá tieto otázky dostatočným spôsobom upravuje. Ich vypustením sa predišlo vzniku dvojkoľajnosti právneho režimu niektorých aspektov výkonu kontroly VS zo strany NR SR.

Zákon o rokovacom poriadku NR SR je *lex generalis* vo vzťahu k ustanoveniam zákona regulujúcich externú parlamentnú kontrolu. Vo vzťahu k právam a povinnostiam výboru a jeho členov zákon o rokovacom poriadku NR SR odkazuje na zákon ako *lex specialis*,⁶ pričom súčasne na rokovania výboru sa ostatné ustanovenia zákona o rokovacom poriadku NR SR majú aplikovať primeraným spôsobom.⁷ Z tohto dôvodu zastávame názor, že osobitný parlamentný výbor nemôže aplikovať tie ustanovenia zákona o rokovacom poriadku NR SR, ktorý *in generalis* priznáva výborom rôzne oprávnenia, napr. požiadať ministra obrany o neodkladné vykonanie nápravy, vykonanie poslaneckého prieskumu či výjazdového rokovania výboru, zriaďovať stále alebo dočasné komisie, žiadať o vypracovanie odborných posudkov a stanovísk apod. Zo sprístupnených ročných plánov kontrolnej činnosti OKV NR SR VS však vyplýva, že výbor v skutočnosti realizuje svoje schôdze aj vo forme výjazdového rokovania výboru.

Legislatívne vymedzenie objektu a predmetu kontroly

Objektom kontroly je VS ako spravodajská služba, ktorá plní úlohy na úseku obrany, obranyschopnosti a bezpečnosti Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) v pôsobnosti MO SR. Ide teda o rezortnú spravodajskú službu vojenského charakteru, ktorá je tomuto ministerstvu podriadená a napojená na jeho rozpočet. Z právneho pohľadu ide o organizačný útvar MO SR.⁸

Predmetom externej parlamentnej kontroly je činnosť VS. Podľa kodifikovanej podoby slovenského jazyka sa činnosťou rozumie vykonávanie alebo fungovanie niečoho. Vo všeobecnosti môže byť kontrolná činnosť výboru zameraná na akékoľvek aktivity, úkony, procesy či mechanizmy, ktoré patria do pôsobnosti VS a môžu prispieť k dosiahnutiu účelu kontroly. Kontrolou sa teda zisťuje to, či VS riadne a včas plní všetky funkcie, povinnosti a úlohy, ktoré sú mu uložené zákonom alebo na základe zákona.

Z právneho hľadiska môže mať činnosť (konanie) VS formu

- komisiívnu alebo
- omisiívnu.

V prípade komisiívnej formy je zo strany OKV NR SR VS podrobené skúmaniu aktívne konanie VS. Inými slovami, kontrolnou činnosťou sa skúma aktívna činnosť VS, teda to, čo

⁵ § 45 až 56 a § 60 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

⁶ § 60 ods. 1 druhá veta zákona NR SR č. 350/1996 Z. z.

⁷ Výnimkou je regulácia verejnosti rokovaní výboru a účasti osôb na týchto rokovaniach (§ 60 ods. 3 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z.).

⁸ Bližšie pozri napr. KULIK, J. Úvodné poznámky k novému zákonu o Vojenskom spravodajstve. In: *Policijná teória a prax*, č. 1. KULIK, J. Postavenie, rola a úlohy Vojenského spravodajstva. In: *Policijná teória a prax*, 2021, č. 4.

táto spravodajská služba a jej príslušníci vykonali alebo vykonávajú. Môže ísť napríklad o vykonanie nejakej fyzickej aktivity či verbálne vyjadrenie.

Omisívnym konaním je nekonanie, opomenutie alebo zdržanie sa konania. Ide o prípady, kedy VS malo v určitom rozsahu a určitým spôsobom konať, pričom tak nekonalo. Môže ísť napríklad o úmyselné nedodržanie plnenia určitej povinnosti alebo zanedbanie (pozabudnutie, omeškanie) určitej povinnosti.

Legislatívne vymedzenie účelu kontroly

V komparácii s predchádzajúcou právnou úpravou platná zákonná úprava vymedzila účel externej parlamentnej kontroly. Zákomom *expressis verbis* vymedzeným účelom je overenie súladu činnosti VS so zákonom a s osobitnými predpismi. Kontrolou sa teda overuje zákonnosť (legalita) činnosti VS.

Keďže dikcia právnej normy používa slovo „predpismi“ a nie „zákonmi“, máme za to, že externou parlamentnou kontrolou možno overovať súlad činnosti VS so všeobecne záväznými právnymi predpismi na všetkých úrovniach, nielen na úrovni zákona. Legálne vymedzenie tohto pojmu ustanovuje zákon o tvorbe právnych predpisov.⁹ Rešpektujúc výklad *per analogiam legis* do penza právnych predpisov, ktorých dodržiavanie zo strany VS môže byť parlamentným výborom kontrolované, patria:

- Ústava SR,
- ústavné zákony,
- zákony,
- nariadenia vlády SR,
- vyhlášky a opatrenia ministerstiev, ostatných ústredných orgánov štátnej správy, iných orgánov štátnej správy a Národnej banky Slovenska.

Vzhľadom na skutočnosť, že zákon ukladá VS povinnosť podieľať sa na plnení úloh vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je SR viazaná a na plnení úloh z dohôd a záväzkov vojenskej povahy, má OKV NR SR VS v kontexte tohto zákonného ustanovenia mandát aj na kontrolu plnenia týchto úloh zo strany VS.

Rešpektujúc zákonom vymedzený účel kontrolnej činnosti úlohou OKV NR SR VS je

1. zistiť skutočný stav vecí a
2. porovnať skutočný stav vecí so stavom anticipovaným vo všeobecne záväznom právnom predpise a
3. zistiť konformitu, resp. nonkonformitu skutočného stavu vecí s anticipovaným stavom. Inými slovami zistiť prípadné odchýlky skutočného stavu vecí od stavu požadovaného právnymi predpismi.

Predmetom tejto kontroly je teda zisťovanie skutočnosti, či vojenská spravodajská služba v hodnotenom, resp. v kontrolovanom období vykonávala také úlohy a aktivity, ktoré jej rezultujú zo všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich jej činnosť. Zjednodušene povedané, skúma sa to, či VS pri svojej činnosti dodržiava všeobecne záväzné právne normy a či nevybočilo z ústavných a zákonných limitov, neprekročilo svoje kompetencie a nekonalo nezákonne (*ultra vires et contra legem*).

Hoci derogovaná právna úprava *expressis verbis* neustanovovala účel externej parlamentnej kontroly, z hľadiska disponibilných nástrojov môžeme konštatovať, že umožňovala tomuto parlamentnému výboru vykonávať kontrolu nielen s účelom overenia legality (zákonnosti) činnosti VS, ale aj s účelom overenia efektívnosti, hospodárnosti a účinnosti činnosti realizovanej touto vojenskou spravodajskou službou.

Pri výkone kontrolnej činnosti podľa aktuálnej zákonnej regulácie je OKV NR SR VS viazaný týmto účelom a z tohto dôvodu výkon kontroly nesmie smerovať k dosiahnutiu iného

⁹ Zákon č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

účelu, než je posúdenie zákonnosti činnosti VS. V opačnom prípade by to znamenalo prekročenie právomoci parlamentného kontrolného výboru. Berúc do úvahy zákonné vymedzenie účelu externej parlamentnej kontroly môžeme *in generalis* konštatovať, že v komparácii s predchádzajúcou právnou úpravou došlo k zúženiu rozsahu účelu, ktorý môže byť dosiahnutý výkonom kontroly.

Rozsah posudzovania zákonnosti však nie je limitovaný iba zákonom. Ako vyplýva z dikcie právnej normy vymedzujúcej účel parlamentnej kontroly, táto kontrola sa vykonáva s cieľom overiť legalitu činnosti VS so zákonom, ale aj s osobitnými predpismi. Keďže osobitné predpisy môžu ustanovovať určité kritériá, ktoré musí VS naplňať pri výkone svojej činnosti, spravodajskej či nespravodajskej, overovanie legality činnosti VS *in concreto* sa nemôže realizovať izolovane, len v kontexte zákona, ale v spojitosti s kritériami ustanovenými osobitnými predpismi. Práve z uvedeného dôvodu zastávame názor, že otázka legality činnosti VS môže v sebe implikovať aj posudzovanie iných kritérií. Uvedené však platí výlučne za podmienky, že osobitné predpisy ustanovujú takéto kritériá a kontrolovanú problematiku je možné subsumovať pod niektorý zo zákonom taxatívne vymedzených predmetov kontroly.

Takým predmetom kontroly, pri kontrole ktorého overovanie legality činnosti VS zahŕňa aj overovanie zákonom vymedzeného okruhu kritérií, sú aj podklady potrebné na kontrolu čerpania limitu finančných prostriedkov VS z rozpočtu MO SR vrátane údajov o čerpaní tohto limitu, s výnimkou údajov o sume a účele čerpania osobitných finančných prostriedkov na plnenie konkrétnych úloh VS.

Podmienky nakladania s finančnými prostriedkami VS z rozpočtu MO SR upravuje zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy.¹⁰ Citovaný zákon ustanovuje obmedzenie používať verejné prostriedky len na účely, ktoré sú v súlade s osobitnými predpismi a len na účely, na ktoré boli ustanovené zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok alebo ustanovené podľa cit. zákona. Predmetná zákonná úprava tiež limituje použitie verejných prostriedkov tak, že tieto sa môžu používať iba na krytie nevyhnutných potrieb a opatrení vyplývajúcich z osobitných predpisov. Ide o ustanovenie kritéria účelnosti.

Citovaný zákon takisto ustanovuje povinnosť zachovávať pri používaní verejných prostriedkov hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť ich použitia. V tomto prípade môžeme konštatovať, že cit. zákonná úprava ustanovuje kritériá hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti.

Pri rešpektovaní ustanovených kritérií môžeme konštatovať, že overovanie legality činnosti VS pri nakladaní s finančnými prostriedkami kontrolnou činnosťou OKV NR SR VS v sebe zahŕňa aj to, či pri nakladaní s nimi VS konalo účelne, hospodárne, efektívne a účinne. Posúdenie legality činnosti VS tak v sebe implikuje aj posúdenie účelnosti, hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti činnosti VS na úseku nakladania s verejnými prostriedkami.

Pri *overovaní účelnosti* sa zisťuje a posudzuje to, či vojenská spravodajská služba v skutočnosti použila finančné prostriedky na účely, ktoré sú v súlade so zákonom a s osobitnými predpismi alebo na účely, na ktoré boli ustanovené zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok. Ako príklad možno uviesť aj posúdenie toho, či finančné prostriedky kumulované v sociálnom fonde sú aj v skutočnosti použité na realizáciu nastavenej sociálnej politiky, a nie na iný účel, napríklad na nákup služobných motorových vozidiel či odmeňovania príslušníkov a zamestnancov služby.

Overovanie hospodárnosti spočíva v preskúmaní čerpania finančných prostriedkov vyčlenených pre potreby VS na príslušný kalendárny rok. Predmetom parlamentnej kontroly je zistiť dodržiavanie zákonom ustanovenej finančnej disciplíny spravodajskou službou. V rámci výkonu kontroly členovia parlamentného výboru posudzujú, či služba vynaložila verejné financie na vykonanie spravodajskej činnosti alebo na obstaranie tovarov, prác a služieb v správnom čase, vo vhodnom množstve a kvalite za najlepšiu cenu.

¹⁰ Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Podstatou *overovania efektívnosti* je zistenie a posúdenie pomeru množstva vynaložených finančných zdrojov na vykonanú spravodajskú i nespravodajskú činnosť a najmä na dosiahnuté výsledky. Ide o posúdenie miery efektívnosti vykonanej činnosti na dosiahnutie určitého vopred naplánovaného výsledku.

Overovaním účinnosti sa posudzuje, či po vynaložení finančných prostriedkov došlo k splneniu určených cieľov a k dosiahnutiu plánovaných výsledkov. Účinnosť je možné overovať napríklad na základe obsahového posúdenia správy o činnosti VS, ktorú je minister obrany SR (ďalej len „minister“) povinný prekladať kontrolnému výboru aj podľa novoprijatého zákona a ktorá obsahuje aj údaje o poskytovaní spravodajských informácií. Overovaním účinnosti sa zisťujú skutočnosti, či spravodajská služba v hodnotenom, resp. v kontrolovanom období dosiahla tie ciele, ktoré jej vyplývali zo všeobecne záväzných právnych predpisov, zo strategických, koncepčných a iných dokumentov týkajúcich sa jej činnosti. Napríklad v oblasti kontrašpionážnej ochrany štátu možno overovaním účinnosti posúdiť nielen to, či služba vynaložením finančných prostriedkov na výkon spravodajskej činnosti získala informácie o pôsobení cudzích spravodajských služieb na území vlastného štátu, ale aj to, či sa jej následnou činnosťou realizovanou napríklad formou primeraných bezpečnostných opatrení podarilo zabrániť týmto aktivitám.¹¹

Rovnakú právnu argumentáciu je možné aplikovať aj na ďalší predmet kontroly – vykonanie aktívnej obrany. Vychádzajúc zo zákonnej regulácie podmienok na vykonanie aktívnej obrany vojenskou spravodajskou službou môžeme konštatovať, že v tomto prípade kontrola legality v sebe implikuje aj overenie účelnosti, účinnosti a efektívnosti vykonanej aktívnej obrany. Splnenie týchto kritérií je možné overovať v rámci externej parlamentnej kontroly na základe obsahového posúdenia informácie o vykonaní aktívnej obrany, ktorú je minister povinný prekladať osobitnému kontrolnému výboru najmenej raz ročne.

Overovaním účelnosti aktívnej obrany sa zisťuje a posudzuje to, či vojenská spravodajská služba v skutočnosti vykonala aktívnu obranu na účely, ktoré sú v súlade so zákonom. *In concreto* na odvrátenie detegovaného kybernetického útoku alebo hrozby.

Podstatou *overovania efektívnosti* aktívnej obrany je zistenie a posúdenie pomeru množstva vynaložených zdrojov – najmä finančných, technických a ľudských – na vykonanú aktívnu obranu a najmä na dosiahnuté výsledky. Ide o posúdenie miery efektívnosti vykonanej aktívnej obrany na odvrátenie detegovaného kybernetického útoku alebo hrozby.

Pri *overovaní účinnosti* sa posudzuje, či po vykonaní aktívnej obrany došlo k splneniu určených cieľov a k dosiahnutiu plánovaných výsledkov. *In concreto* k odvráteniu detegovaného kybernetického útoku alebo hrozby.

Reformulácia rozsahu disponibilných nástrojov kontroly

Zákon výrazným spôsobom reformuloval rozsah nástrojov, ktoré má OKV NR SR VS k dispozícii na výkon svojej kontrolnej právomoci. Rozsah disponibilných nástrojov je možné odvodiť nielen z ustanovení zákona priznávajúcich členom kontrolného výboru určité oprávnenia, ale aj z tých ustanovení, ktoré ukladajú ministrovi povinnosť poskytnúť parlamentnému výboru alebo parlamentu určitú, zákonom exaktne vymedzenú súčinnosť.

Predkladacia povinnosť na základe zákona

V danom kontexte zákon ministrovi obligatórne ukladá povinnosť predložiť parlamentnému výboru taxatívne určené podklady. Súčasne ustanovuje frekvenciu plnenia tejto povinnosti, a to najmenej raz ročne. Táto povinnosť sa týka predloženia

- ✓ správy o činnosti VS,

¹¹ Bližšie pozri napr. LISOŇ, M., A. VAŠKO a kol. *Teória spravodajskej činnosti v štruktúre bezpečnostných vied*, s. 64 – 95.

- ✓ podkladov potrebných na kontrolu čerpania limitu finančných prostriedkov VS z rozpočtu MO SR a
- ✓ informácie o vykonaní aktívnej obrany.¹²

Nejde o absolútnu povinnosť, nakoľko zákon z povinnosti predložiť podklady potrebné na kontrolu čerpania limitu finančných prostriedkov vylučuje údaje o sume a účele čerpania osobitných finančných prostriedkov na plnenie konkrétnych úloh VS. Keďže dikcia príslušného ustanovenia vytvára právnu prekážku na predloženie takýchto údajov iba vo vzťahu k plneniu konkrétnej úlohy, zastávame názor, že toto negatívne vymedzenie nemožno vykladať takým spôsobom, ktorý by znamenal neposkytnutie žiadnych údajov potrebných na kontrolu čerpania osobitných finančných prostriedkov. Ustanovenie tejto výnimky nevytvára právnu prekážku na predloženie podkladov obsahujúcich súhrnné alebo čiastkové údaje o limite a čerpaní tohto druhu finančných prostriedkov, a to aj s uvedením všeobecného účelu, na ktorý boli tieto prostriedky čerpané (napr. na činnosť spravodajských krycích subjektov, používanie spravodajských krycích objektov či utajovanie činnosti VS). Vylúčené z tejto povinnosti nie je ani predkladanie účtovných dokladov preukazujúcich realizáciu výdavku z osobitných finančných prostriedkov. Takýto doklad však musí byť anonymizovaný, t. j. predložený bez možnosti zistenia sumy a účelu tohto výdavku.

Zákon legislatívne nevymedzuje pojem podklady potrebné na kontrolu čerpania limitu finančných prostriedkov VS z rozpočtu MO SR. Z kodifikovanej podoby slovenského jazyka pojem „podklad“ obsahovo najlepšie v danom kontexte vystihuje „to, o čo opierame svoje konanie“ či „dôkaz“. Rešpektujúc toto obsahové vyjadrenie slova „podklad“ máme za to, že povinnosťou ministra je predložiť také podklady, ktoré sú potrebné na to, aby členovia tohto výboru mohli hodnoverným spôsobom overiť zákonnosť čerpania finančných prostriedkov VS z rozpočtu MO SR. Ide o účtovné záznamy preukazujúce výdavok z finančných prostriedkov VS, najmä faktúry, bankové výpisy, pokladničné doklady alebo rôzne druhy interných účtovných dokladov, ako sú napríklad rôzne výkazy na zaúčtovanie služobného príjmu príslušníka VS alebo platu zamestnanca VS, výdajky vystavené pri výdaji materiálu zo skladu apod.¹³ Z hľadiska aplikačnej praxe je zrejmé, že minister nebude na výbor predkladať celé účtovníctvo VS. Na druhú stranu, táto zákonná povinnosť ministra znamená zákonné oprávnenie členov výboru mať prístup k takýmto podkladom a možnosť vykonať námatkovú kontrolu účtovných záznamov, a to aj priamo v objektoch VS.

Výnimkou sú údaje o sume a účele čerpania osobitných finančných prostriedkov na plnenie konkrétnych úloh VS. Dikcia právnej normy negatívne nevymedzuje podklady, t. j. účtovné doklady, ale iba údaje o sume a účele. V praxi môže byť takýmto účtovným dokladom napríklad účtovný doklad súvisiaci s výdavkom z osobitných finančných prostriedkov, ktorý bol uhradený na zaobstaranie fotoaparátu alebo iného druhu technického prostriedku určeného na pozorovanie a zaznamenávanie konania osôb počas realizovania konkrétnej spravodajskej operácie. Ako už bolo uvedené vyššie, takýto doklad však musí byť predložený v anonymizovanej podobe.

Vo vzťahu k správe o činnosti VS zákon demonštratívne vymedzuje jej minimálne obsahové náležitosti. Obsahovou súčasťou tejto správy musia vždy byť:

- ✓ údaje o plnení úloh VS,

¹² Aktívnou obranou je koordinovaný súbor aktivít, ktoré zahŕňajú detegovanie a analýzu kybernetických útokov a ak je to nevyhnutné, aj následnú reakciu, a to formou operácií vytvárajúcich účinky na útočníkove informačné systémy a siete s cieľom narušiť ich dostupnosť, dôvernosť alebo integritu. Aktívnu obranu vykonáva Centrum pre kybernetickú obranu SR, ktoré je oprávnené vykonať aktívnu obranu len po predchádzajúcom súhlase ministra a v čase jeho neprítomnosti po predchádzajúcom súhlase člena Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky povereného jej predsedom.

¹³ [online]. [cit. 2025-11-10]. Dostupné na internete: <https://www.money.sk/novinky-a-tipy/uctovnictvo/uctovne-a-danove-doklady-rozdiely-druhy-a-nalezitosti/>.

- ✓ údaje o poskytovaní spravodajských informácií,¹⁴
- ✓ údaje o čerpaní limitu finančných prostriedkov VS z rozpočtu MO SR,
- ✓ údaje o uskutočňovanej vnútroštátnej a medzinárodnej spolupráci a
- ✓ informácie o opatreniach prijatých a vykonaných na odstránenie nedostatkov zistených pri kontrole vykonávanej či už samotnou vojenskou spravodajskou službou alebo inými štátnymi orgánmi.

Podobne, ako je tomu pri predkladaní podkladov potrebných na kontrolu čerpania limitu finančných prostriedkov, aj z obsahu správy o činnosti sú vylúčené údaje o sume a účele čerpania osobitných finančných prostriedkov na plnenie konkrétnych úloh VS. Aj v tomto prípade môžeme konštatovať, že toto negatívne vymedzenie nemožno vykladať takým spôsobom, ktorý by vytváral právny základ na neuvedenie údajov potrebných na kontrolu čerpania osobitných finančných prostriedkov.

Dikcia predmetného ustanovenia ani vo vzťahu k uvádzaniu týchto údajov ustanovením výnimky nevytvára právnu prekážku na uvedenie súhrnných alebo čiastkových údajov o limite a čerpaní tohto druhu finančných prostriedkov. Tento právny názor možno podporiť aj mierou kazuistiky obsahu správy o činnosti, ktorá bola zákonodarcom vyjadrená v tejto právnej norme použitím prívlastku správy – „podrobná“. Podľa kodifikovanej podoby slovenského jazyka pojem „podrobný“ znamená „detailný, vyčerpávajúci, úplný, obsiahly“.

Zákon ministrovi ukladá aj ďalšiu predkladaciu povinnosť. Tá spočíva v uložení úlohy predložiť NR SR správu o plnení úloh VS. Ide o správu tvoriacu jednu z obsahových častí správy o činnosti VS predkladanej parlamentnému kontrolnému výboru.

Zákonná úprava reguluje tiež formu plnenia tejto povinnosti, ako aj jej minimálnu periodicitu. Správu o plnení úloh musí minister predložiť parlamentu v písomnej podobe, a to najmenej raz ročne. Aplikačná prax je dlhodobo ustálená na predkladaní správy o plnení úloh VS raz ročne, a to za obdobie predchádzajúceho kalendárneho roka. Správa sa zasiela predsedovi NR SR a je na jeho rozhodnutí, kedy zaradí správu do programu schôdze parlamentu na prerokovanie. V rámci parlamentnej schôdze minister verbálne uvedie správu o plnení úloh pred plénom NR SR a následne je spravidla k predloženej správe otvorená rozprava.

Tak, ako už bolo načrtnuté vyššie, ide len o časť zo správy o činnosti VS, ktorá sa predkladá osobitnému kontrolnému výboru. Poslanci parlamentu, ktorí nie sú zároveň členmi tohto výboru, tak nemajú možnosť sa oboznámiť s ďalšími časťami správy o činnosti VS. Táto reštrikcia sa týka aj finančného zabezpečenia činnosti VS, údajov o poskytovaní spravodajských informácií či o vnútroštátnej a medzinárodnej spolupráci VS. Plénum parlamentu nemá zákonný prístup k týmto informáciám, napriek tomu, že osobitný kontrolný výbor, prostredníctvom ktorého vykonáva kontrolu činnosti VS, takýmto prístupom disponuje. NR SR tak nemá možnosť uplatniť svoju ústavnú kompetenciu kontrolovať dodržiavanie zákonov, vrátane zákona o štátnom rozpočte, v plnom rozsahu.

Vychádzajúc z uvedeného, aktuálna zákonná úprava prebrala doterajšiu nejednotnú terminológiu v označovaní správ, ktoré sa predkladajú OKV NR SR VS a parlamentu. V derogovanej právnej úprave bola ministrovi ustanovená povinnosť predkladať parlamentnému kontrolnému výboru správu o činnosti VS a o jeho výsledkoch, a parlamentu správu o plnení úloh VS. Môžeme teda konštatovať, že zákon ponechal dualizmus predkladaných správ.

Zachovanie tohto dualizmu a vyňatie vymedzeného okruhu údajov z obsahovej časti správy o plnení úloh VS má negatívny dopad aj na spoločenskú kontrolu vojenskej spravodajskej služby. Znížením rozsahu informácií tvoriacich správu o plnení úloh tak došlo

¹⁴ Bližšie k poskytovaniu spravodajských informácií pozri napr. KULIK, J. Kategorizácia a kritériá poskytovania spravodajských informácií. In: *Policajná teória a prax*, 2025, č. 3.

nielen k zníženiu úrovne transparentnosti VS, ale aj k zníženiu úrovne ústavnej zásady primeraného informovania verejnosti orgánom verejnej moci o svojej činnosti.¹⁵

Ako už bolo uvedené vyššie, v komparácii s predchádzajúcou právnou úpravou došlo aj k zmene názvu správy o činnosti. Z jej názvu boli vypustené slová „a o jeho výsledkoch“. Uvedené môže v aplikačnej praxi vyvolávať pochybnosti o tom, či správa o činnosti VS podľa novej zákonnej úpravy má alebo nemá obsahovať aj informácie o výsledkoch činnosti VS za hodnotené obdobie. Zastávame názor, že hoci to v zákone nie je vyjadrené *expressis verbis*, správa o činnosti VS má v jej jednotlivých obsahových častiach obsahovať aj kontextuálne údaje o výsledkoch. Uvedené sa týka aj parciálnej správy o plnení úloh VS.

Svoj záver odôvodňujeme podstatou kontrolnej činnosti, ktorou je zistenie skutočného stavu veci (teda aktuálny stav činností VS vrátane výsledkov týchto činností VS) a jeho porovnanie so stavom, ktorý je požadovaný (želaný). Bez poznania výsledkov činnosti nie je možné dosiahnuť zmysel kontroly a vytvoriť tak podmienky na napĺňanie ústavnej právomoci NR SR vykonávať kontrolnú činnosť zameranú na dodržiavanie ústavy, ústavných zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov so silou zákona. Okrem nutnosti dosiahnuť zmysel kontroly k tomuto konštatovaniu sme dospeli aj na základe zákonom vyžadovanej miery kazuistiky obsahu správy o činnosti. Ak zákon vyžaduje, aby správa o činnosti VS bola podrobná a pri plnom rešpektovaní kontrolnej právomoci parlamentu *ex constitutione lata*, detailnosť správy o činnosti VS by mala tieto aspekty akceptovať takým spôsobom, že poskytne odpovede na otázky, čo sa vykonanou činnosťou v hodnotenom období dosiahlo. A práve to sa podľa kodifikovanej podoby slovenského jazyka rozumie pod slovom „výsledok“. Údaje o dosiahnutých výsledkoch sú teda imanentnou súčasťou správy o činnosti VS.

Predkladacia povinnosť na základe žiadosti OKV NR SR VS

Zákon zveruje osobitnému kontrolnému výboru aj ďalší kontrolný nástroj. Ide o možnosť výboru požiadať ministra o predloženie niektorých dokumentov. Ak o to výbor požiada, ministrom vznikne povinnosť tieto dokumenty predložiť výboru.

Okruh dokumentov, na ktoré sa táto povinnosť ministra vzťahuje, je taxatívne vymedzený. Ide o Štatút VS, čo je dokument podrobnejšie upravujúci činnosť tejto spravodajskej služby v rámci výkonu pôsobnosti a úloh ustanovených zákonom.¹⁶ Do tohto rozsahu spadá aj taxatívne vymedzený okruh interných predpisov. Ide o interné normatívne inštrukcie upravujúce zameranie a organizáciu VS (organizačný poriadok VS a organizačné poriadky jeho základných útvarov), osobitné prostriedky (interné predpisy regulujúce všetky druhy informačno-operatívnych prostriedkov, informačno-technické prostriedky, služobnú techniku a služobného psa) a tiež druhy a spôsoby vedenia a prevádzkovania všetkých informačných systémov a evidencií (napríklad registratúrny poriadok, interný predpis regulujúci spravodajskú evidenciu, interný predpis regulujúci zhromažďovanie a sústreďovanie získaných informácií vo vnútornom informačnom systéme).

V tejto súvislosti dikcia príslušného ustanovenia zákona výslovne predpokladá, že tieto interné predpisy musia byť v čase ich predloženia výboru už platné, no nemusia byť ešte účinné. Takéto kritérium pre predkladanie interných predpisov derogovaná zákonná úprava neustanovovala. Z dôvodovej správy nevyplýva dôvod tejto legislatívnej zmeny ani dôvod, prečo dochádza k diferenciácii predkladaných dokumentov, keďže takéto kritérium sa vo vzťahu k Štatútu VS nevyžaduje. Potrebu takejto regulácie si nevyžadovala ani aplikačná prax, ktorá bola v tejto veci konzistentná – výboru sa predkladal štatút a interné predpisy, ktoré boli v čase ich predloženia a prerokovania v kontrolnom výbore platné a zároveň účinné.

¹⁵ Podľa platného znenia zákona VS v neutajovanej podobe správy o plnení úloh už nie sú údaje obsiahnuté v iných obsahových častiach správy o činnosti VS, ako sú informácie o finančnom zabezpečení VS, jeho vnútroštátnej a medzinárodnej spolupráci, údaje o poskytovaní spravodajských informácií.

¹⁶ Podľa predchádzajúcej zákonnej úpravy vláda SR štatútom upravovala podrobnosti zamerania a organizáciu VS.

V aktuálnej praxi tak môže nastať situácia, že osobitný kontrolný výbor bude prerokovávať interný predpis, ktorý síce je platný, ale ešte nenadobudol účinnosť. To má samozrejme dopad aj na relevantnosť kontrolnej činnosti výboru, vrátane otázky posúdenia právnej konformity činnosti VS v konkrétne posudzovanej veci.

Vo vzťahu k výkonu kontrolnej činnosti formou posudzovania obsahu interných právnych predpisov o druhoch a spôsoboch vedenia a prevádzkovania evidencií a informačných systémov môžeme doplniť, že táto kontrola je významná aj z dôvodu posúdenia zákonnosti spracúvania osobných údajov a úrovne zabezpečenia ich ochrany, nakoľko zákon o ochrane osobných údajov negatívne vymedzuje svoju pôsobnosť na spracúvanie osobných údajov spravodajskými službami.

Z hľadiska spôsobu výkonu kontrol súvisiacich s predkladacou povinnosťou ministra, či už na základe zákona alebo žiadosti výboru, hovoríme o administratívnej kontrole. Administratívna kontrola v sebe implikuje posúdenie obsahu rôznych druhov dokumentov spracúvaných vo vojenskej spravodajskej službe. Administratívnou kontrolou sa kontroluje predovšetkým obsahová správnosť, aktuálnosť a úplnosť písomností, listín, dokladov a iných dokumentov vrátane základných strategických a koncepčných dokumentov, ako aj interných normatívnych inštrukcií.

Do administratívnej kontroly realizovanej formou prerokúvania správy o činnosti VS zahŕňame aj overenie toho, či spravodajská služba konala v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom, ako aj toho, či sa obsah spravodajskej informácie, ktorú VS poskytla konkrétnemu adresátovi, nevymyká zákonom ustanovenej vecnej pôsobnosti tejto spravodajskej služby. Do rozsahu administratívnej kontroly patrí aj overenie toho, či je dodržaný účel poskytnutia spravodajskej informácie tak, že v pôsobnosti tohto adresáta je informácia využiteľná na jeho ďalšiu činnosť alebo rozhodovanie.

Oprávnenie na vstup do objektov VS

Rozsah nástrojov využiteľných osobitným kontrolným výborom nie je limitovaný iba povinnosťou ministra predkladať výboru či NR SR určité typy dokumentov. Na účel výkonu externej parlamentnej kontroly zákon priznáva členom osobitného kontrolného výboru aj ďalší nástroj.

Tým je oprávnenie vstupovať do objektov VS. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy toto právo však nie je absolútne. Uplatnenie tohto práva členom výboru zákon podmieňuje nielen účelom vstupu, ale aj rozhodnutím výboru. Zákon súčasne reguluje voľnosť pohybu členov výboru v objektoch VS tak, že musia byť počas celej prítomnosti v objekte sprevádzané riaditeľom VS alebo ním povereným príslušníkom VS.

Člen osobitného kontrolného výboru môže využiť toto oprávnenie len na účel výkonu kontrolnej činnosti. Avšak výkon kontroly v objektoch VS nie je možné realizovať na základe rozhodnutia samotného člena výboru. Ak majú členovia výboru vstúpiť do objektov VS s cieľom realizovania kontrolnej činnosti, je nevyhnutné, aby sa o rozsahu a predmete kontroly najskôr rozhodlo na pôde OKV NR SR. Výsledkom rozhodovania výboru ako kolektívneho orgánu je uznesenie, ktorým výbor poverí konkrétnych členov výboru výkonom kontrolnej činnosti v objektoch VS a zároveň určí rozsah a predmet tejto kontroly. Prijatie takéhoto uznesenia je *conditio sine qua non*, bez splnenia ktorého nie je zákonom dovolený vstup člena výboru do objektu VS za účelom výkonu kontrolnej činnosti. Niet pochyb o tom, že na účely návštevy na základe pozvania riaditeľa VS alebo ním povereného príslušníka VS sa splnenie týchto zákonom antcipovaných podmienok nevyžaduje.

Aplikačná prax pozná aj prípady, kedy sa rokovanie kontrolného výboru nekoná v objekte parlamentu, ale v objekte VS. Ide o tzv. výjazdové rokovanie kontrolného výboru, ktoré sú plánované aj v ročnom pláne činnosti kontrolného výboru. K výjazdovým rokovaniam

dochádza napriek tomu, že zákon ako *lex specialis* takéto právo neustanovuje a zákon o rokovacom poriadku NR SR v tomto rozsahu nemožno aplikovať.

Je logické a potvrdené aj aplikačnou praxou, že v oboch prípadoch sa vstup a prítomnosť členov výboru vopred koordinuje s riaditeľom VS alebo ním povereným príslušníkom VS.

Z hľadiska spôsobu realizácie tejto kontroly ide o fyzickú kontrolu vojenskej spravodajskej služby. Fyzická kontrola sa realizuje *in persona*, osobnou účasťou člena výboru priamo pri činnosti spravodajskej služby, ktorá je predmetom kontroly. Cieľom fyzickej kontroly je priamo preverovať a zisťovať skutočnosti, ktoré parlamentný orgán kontroly považuje za potrebné na výkon kontroly, a to bezprostredne počas kontrolovanej činnosti. Fyzická kontrola sa môže realizovať buď priamo v objektoch VS alebo v priestoroch, v ktorých je kontrolovaná činnosť vykonávaná. V praxi môže mať rôznu podobu, napr. kontrola priestorov v objektoch VS, v ktorých sa uskutočňuje výskum alebo vývoj technických prostriedkov, prítomnosť člena výboru pri výcviku a vzdelávaní príslušníkov VS, ničení vyradených informačno-technických prostriedkov alebo pri ničení dokumentácie.

Ústavnoprávny nástroj externej parlamentnej kontroly VS

Medzi disponibilné kontrolné nástroje, ktorými zákonodarná moc môže kontrolovať činnosť vojenskej spravodajskej služby, patria aj interpelácie. Ide o kontrolný nástroj, ktorý má k dispozícii každý poslanec NR SR, nielen člen osobitného kontrolného výboru. Každému poslancovi parlamentu prináleží ústavná kompetencia interpelovať ministra ako člena vlády. Z pohľadu aplikačnej praxe však ide o nevyužívaný nástroj parlamentnej kontroly činnosti VS.

Vychádzajúc z legálnej definície interpelácie v zákone o rokovacom poriadku NR SR¹⁷ je poslanec oprávnený pri uplatňovaní tejto ústavnej kompetencie položiť ministrovi kvalifikovanú otázku, ktorá sa vzťahuje na uplatňovanie a vykonávanie zákonov, plnenie programového vyhlásenia vlády a uznesení parlamentu MO SR. Pri realizovaní svojej kompetencie sú poslanci ústavnoprávnou reguláciou limitovaní iba pôsobnosťou tohto ministerstva. Keďže MO SR je ústredným orgánom štátnej správy aj pre oblasť vojenského spravodajstva, poslanec môže interpelovať ministra aj v rozsahu vecnej pôsobnosti VS. Po uplatnení tejto kompetencie ministrovi vzniká *ex constitutione* povinnosť poskytnúť písomnú odpoveď do 30 dní. Vo výnimočných prípadoch môže byť táto lehota aj kratšia.¹⁸ Okrem poskytnutia odpovede v písomnej podobe, môže minister svoju odpoveď predniesť aj ústne v rámci bodu programu schôdze parlamentu určeného na interpelácie.¹⁹

Po doručení odpovede ministra na interpelácie poslancov sa na najbližšej schôdzi parlamentu musí konať rozprava, na ktorej musí byť minister prítomný.²⁰ *In generalis* môže byť rozprava spojená aj s hlasovaním o dôvere členovi vlády.²¹ To platí aj pre prípad rozpravy o odpovedi ministra ako člena vlády na interpeláciu.²²

Ak poslanec NR SR, ktorý podal interpeláciu, nepovažuje odpoveď na interpeláciu za uspokojivú, NR SR zaujme uznesením stanovisko k odpovedi ministra obrany. Na návrh vlády sa hlasovanie o uznesení môže spojiť aj s hlasovaním o dôvere vláde.

¹⁷ § 129 ods. 1 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z.

¹⁸ Ide o prípady, keď NR SR vyhlási interpeláciu za naliehavú; v takom prípade určí na odpoveď lehotu, ktorá však nesmie byť kratšia ako 15 dní.

¹⁹ Čl. 80 ods. 1 Ústavy SR.

§ 129 ods. 2 a § 130 ods. 1 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z.

²⁰ Interpelácie sú pravidelnou súčasťou programu schôdze parlamentu s výnimkou mimoriadnej schôdze a schôdze, na ktorej sa rozhoduje o návrhu na vyslovenie dôvery vláde alebo jej členovi.

²¹ Čl. 80 ods. 2 Ústavy SR.

²² Čl. 86 písm. f) Ústavy SR.

Zistenie porušenia zákona – a čo ďalej?

Derogovaná právna úprava regulovala nakladanie s výsledkami kontrol takým spôsobom, že ustanovovala notifikačnú povinnosť výboru. Notifikačná povinnosť vznikla výboru vtedy, ak pri výkone svojej kontrolnej činnosti zistil porušenie derogovanej právnej úpravy. V takom prípade bol výbor povinný zistené porušenie oznámiť NR SR. V aplikačnej praxi by výbor v prijatom uznesení, v ktorom by konštatoval porušenie derogovanej právnej úpravy, zároveň poveril predsedu výboru, aby o zistenom porušení písomne informoval NR SR prostredníctvom predsedu parlamentu.

Na rozdiel od predchádzajúcej zákonnej úpravy zákon vôbec neupravuje, akým spôsobom má výbor postupovať v prípade, ak zistí porušenie zákona alebo osobitných predpisov. Kontextuálne zákon limituje členov výboru tak, že všetky skutočnosti, o ktorých sa člen výboru dozvedel, môžu využiť len na dosiahnutie účelu kontroly. Ako je uvedené vyššie, účelom je overenie súladu činnosti VS so zákonom a s osobitnými predpismi. Pri regulovaní spôsobu nakladania so skutočnosťami, ktoré boli predmetom rokovania výboru, zákon síce uvádza, že oznámenie trestného činu sa nepovažuje za porušenie povinnosti zachovávať mlčanlivosť, máme však za to, že nejde o právne vymedzenie spôsobu nakladania s takými výsledkami kontroly, na základe ktorých výbor dospel k záveru, že zo strany VS došlo k porušeniu zákona alebo osobitných predpisov. Ide len o exempciu zo vzniku disciplinárnej zodpovednosti člena výboru za porušenie povinnosti mlčanlivosti, ktorej by sa dopustil podaním oznámenia o skutočnostiach nasvedčujúcich spáchaniu trestného činu (trestného oznámenia), o ktorých sa dozvedel pri výkone kontroly alebo v súvislosti s ňou. Bez uzákonenia takejto výnimky by podanie trestného oznámenia mohlo byť kvalifikované ako závažné porušenie poslaneckého sľubu, v ktorom poslanec NR SR zaväzuje dodržiavať Ústavu SR a ostatné zákony.

Podanie trestného oznámenia ako jediná zákonom aprobovaná exempcia z povinnosti zachovávať mlčanlivosť výsledku kontroly ako o skutočnosti, s ktorou sa na kontrole zúčastnené osoby oboznámili pri výkone kontroly alebo v súvislosti s ňou, nie je podmienené ďalšími podmienkami. Člen výboru, ktorý na základe oboznámenia sa so skutočnosťami, ktoré boli predmetom kontroly, tak môže urobiť na základe vlastného presvedčenia bez toho, aby sa na tom uzniesol výbor.

Vzhľadom na absenciu právnej regulácie v tejto veci konštatujeme, že výbor nemá inú kompetenciu než informovať NR SR. Forma a spôsob tohto informovania sú rovnaké, aké boli uplatňované v prípade predchádzajúcej právnej úpravy. K tomuto záveru sme dospeli na základe výkladu ustanovenia tvoriaceho právny základ výkonu kontroly VS, podľa ktorého kontrolu činnosti VS vykonáva práve NR SR. Predseda parlamentu by mal informáciu výboru o zistenom porušení zákona alebo osobitných predpisov zaradiť do programu schôdze parlamentu na prerokovanie. Konzekventne táto informácia môže byť podkladom na vyvodenie politickej zodpovednosti voči ministrovi formou podania návrhu na vyslovenie nedôvery ministrovi a na zvolanie mimoriadnej schôdze parlamentu s týmto bodom programu.

Záver

V kontexte zabezpečovania dohľadu nad činnosťou spravodajskej služby v podmienkach SR patrí uplatňovanie ústavnej kontrolnej právomoci parlamentu nad dodržiavaním ústavy, ústavných zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov so silou zákona medzi najvýznamnejšie. Prostredníctvom volených členov parlamentu tak samotní občania ako nositelia všetkej moci vykonávajú kontrolu nad činnosťou spravodajských služieb vrátane VS.

Externá kontrola spravodajskej služby parlamentom patrí do politického modelu kontroly vychádzajúceho z princípu posterióznej kontroly (typ kontroly *ex post*), ktorá je pri

kontrole používania informačno-technických prostriedkov doplnená aj o nástroje priebežnej kontroly.

Kontrolu vykonáva politický orgán NR SR na viacerých stupňoch. Z hľadiska hierarchického usporiadania stupňov kontroly ide o vertikálnu kontrolu, v rámci ktorej je kontrola vykonávaná nielen parlamentným kontrolným výborom, ale aj plénom parlamentu. V prípade kontroly používania informačno-technických prostriedkov je tento kontrolný mechanizmus rozšírený o komisiu na kontrolu používania informačno-technických prostriedkov, ktorá je taktiež zriaďovaná NR SR.

Z hľadiska spôsobu kontrolnej činnosti ide o formalizovaný typ kontroly realizovaný na základe vopred nastavených pravidiel a procesov, ktorý sa vykonáva dvomi spôsobmi – ako administratívna aj ako fyzická kontrola.

Na základe vykonanej právnej analýzy súvisiacich ustanovení novej zákonnej regulácie môžeme konštatovať, že príslušná právna úprava má nedostatky, ktoré môžu spôsobovať aplikačné problémy. Za tie najvážnejšie považujeme absenciu právnej úpravy nakladania s výsledkami kontroly, najmä v prípade zistenia porušenia zákona a osobitných predpisov, a vylúčenie subsidiárneho použitia rokovacieho poriadku NR SR.

V nadväznosti na uvedené *de lege ferenda* odporúčame, aby došlo k novelizácii rokovacieho poriadku NR SR tak, že tento právny predpis bude subsidiárne aplikovateľný aj na práva a povinnosti OKV NR SR VS a jeho členov. Odporúčame tiež doplniť do zákona právnu úpravu nakladania s výsledkami externej parlamentnej kontroly a *expressis verbis* vymedziť výsledky činnosti VS ako obsahovú súčasť správy o činnosti VS.

Literatúra

KULIK, Juraj. Kategorizácia a kritériá poskytovania spravodajských informácií. In: *Policajná teória a prax*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2025, č. 3.

KULIK, Juraj. Postavenie, rola a úlohy Vojenského spravodajstva. In: *Policajná teória a prax*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2021, č. 4.

KULIK, Juraj. Rozsah zákonného splnomocnenia externej parlamentnej kontroly spravodajských služieb. In: *Vedecká konferencia doktorandov na Akadémii Policajného zboru v Bratislave, 1. ročník*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2018. ISBN 978-80-8054-780-6.

KULIK, Juraj. Úvodné poznámky k novému zákonu o Vojenskom spravodajstve. In: *Policajná teória a prax*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2023, č. 1.

LISOŇ, Miroslav, Adrián VAŠKO a kol. *Teória spravodajskej činnosti v štruktúre bezpečnostných vied*. 1. vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer SR s. r. o., 2024.

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov.

Zákon NR SR č. 198/1994 Z. z. o Vojenskom spravodajstve v znení neskorších predpisov.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 500/2022 Z. z. o Vojenskom spravodajstve.

[online]. [cit. 2025-11-10]. Dostupné na internete: www.money.sk.

[online]. [cit. 2025-11-10]. Dostupné na internete: www.slov-lex.sk.

Keywords: intelligence service, Military Intelligence, oversight, parliament, external oversight, accountability.

Summary

In the context of ensuring oversight of the activities of the intelligence services in Slovakia, the parliament constitutional oversight of the compliance with the constitution, constitutional laws and other generally binding legal regulations with the force of law is among the most important. Through elected members of parliament, citizens themselves, as holders of all power, exercise oversight of the activities of intelligence services, including Military Intelligence.

External oversight of the intelligence services by the parliament belongs to the political model of oversight based on the principle of posterior oversight (a type of ex post oversight), which is supplemented by tools of ongoing oversight when controlling the use of technical surveillance equipment.

A political body - the National Council of the Slovak Republic - carries out this oversight at several levels. From the point of view of the hierarchical arrangement of the levels of oversight, it is a vertical oversight, within which oversight is carried out not only by the parliamentary oversight committee, but also by the plenary session of the parliament. In the case of oversight of the use of technical surveillance equipment, this oversight mechanism is extended by the Commission for the oversight of the use of technical surveillance equipment, which has also been established by the National Council of the Slovak Republic.

In terms of the method of oversight activity, this is a formalized type of oversight implemented on the basis of pre-set rules and processes, which is carried out in two ways - as an administrative and as a physical oversight.

Based on the legal analysis of the related provisions of the new legal regulation, we can conclude that the relevant legal regulation has shortcomings that may cause application problems. We consider the absence of legal regulation on managing oversight results, especially in the event of the law and special regulations violation, and the exclusion of the subsidiary use of the Rules of Procedure of the National Council of the Slovak Republic, to be the most serious.

In connection with the above-mentioned, we recommend *de lege ferenda* that the Rules of Procedure of the National Council of the Slovak Republic be amended so that this legal regulation will be subsidiary applicable to the rights and obligations of the parliamentary oversight committee and its members. We also recommend supplementing the law with the legal regulation on managing the results of external parliamentary control and *expressis verbis* defining the results of the activities of Military Intelligence as a substantive part of the report on the activities of Military Intelligence.

plk. v. v. JUDr. Juraj Kulik, PhD., LL.M, MBA
ex-riaditeľ
Národné bezpečnostné analytické centrum
Slovenská informačná služba
e-mail: juraj.kulik99@gmail.com

Recenzent: prof. Ing. Jozef Stieranka, PhD.